

Eesti Advokatuuri ettepanek Ametlikes Teadaannetes teadete esitamise kohustuse lõpetamiseks

1. Advokatuuri kohustusest Ametlikesse Teadaannetesse teateid esitada ning selle vajalikkusest

AdvS näeb advokatuurile ette Ametlikesse Teadaannetesse mitmesuguste teadete esitamise kohustuse:

- § 23 lg 4 kohaselt teade advokatuuri liikmeks võtmise kohta
- § 35 lg 6 kohaselt teade advokatuuri liikmesuse ja advokaadi kutsetegevuse peatamise, samuti advokatuuri liikmesuse ja advokaadi kutsetegevuse õiguse taastamise kohta
- § 38 lg 5 kohaselt teade advokatuurist väljaarvamise või väljaheitmise kohta
- § 66 lg 5 kohaselt teade isikule assotsieerunud liikmena tegutsemise õiguse andmise kohta

Vt ka <https://www.ametlikudteadaanded.ee/avalik/teateliigid>

Advokatuur on seisukohal, et nõue Ametlikes Teadaannetes teadete avaldamiseks ei ole põhjendatud ega proportsionaalne. On tõsiselt kaheldav, kas avaldatud teateid eriti vaadatakse. Advokatuur on 2023. aastal küsinud ka vastavat statistikat ning selle kohaselt on alates 2015. aastast avaldatud 1010 teadaannet, mida autenditud kasutajate poolt on vaadatud vaid 81 korda. Samuti oleme saanud signaale nii kohtunikelt kui menetlejatelt, et Ametlikest Teadaannetest nad advokaatide andmeid ei vaata. Ka oli alles hiljuti juhtum, kus advokatuuri poole pöörduti, et saada teada kas isik on olnud advokatuuri liige (teati võimalikku ajavahemikku 2010-2016). Välja arvamise otsuse kohta oli 2015. aastal tehtud Ametlikesse Teadaannetesse teade, kuid lihtsam oli pöörduda advokatuuri, kui otsida sealt.

Ka oleme seisukohal, et Ametlikes Teadaannetes teadete avaldamise tähtaeg 30 aastat ei ole kuidagi põhjendatud, eriti kui arvestada isikuandmete töötlemise põhimõtteid. Antud tähtaeg tuleneb Ametlike Teadaannete põhimääruse §-st 9 <https://www.riigiteataja.ee/akt/101042015009?leiaKehtiv> koostoimes riigi teataja seaduse § 13 lg-ga 9. Põhimääruse seletuskiri advokatuuri teatiste tähtaja osas eraldi midagi ei sätesta. Lisaks on vaieldav, kas advokatuuri teatiste puhul on tegemist „ülekaaluka avaliku huviga“.

Teadete avaldamine põhjustab advokatuurile väga suurt halduskoormust. Teadete avaldamise näol on tegemist dubleerimisega, sest vastavad muudatused tuleb teha advokatuuri enda andmebaasis niikuinii ning peale seda veel teatiseid Ametlikesse Teadaannetesse.

2. Alternatiiv Ametlikes Teadaannetes teadete avalikustamisele

Leiame, et vajalikke andmeid on võimalik kuvada advokatuuri veebilehel. Selline on ka teiste kutsealade praktika (vt NotS § 46 lg 1, KTS § 77, PankrS § 59 lg 3, PatVS § 12) ning samuti ei ole neil kunagi olnud kohustust andmeid Ametlikes Teadaannetes avaldada.

AdvS näeb juba praegu ette teatud andmete avalikustamise kohustuse. AdvS § 21 lg 6 kohaselt tuleb avalikustada (praktikas veebilehel) advokaadi kohta järgmised andmed:

- registrinumber
- advokaadi nimi ja isikukood
- andmed hariduse ja akadeemilise kraadi kohta
- advokaadi tegevusvaldkonnad
- advokaadi tegutsemiskohaks oleva advokaadiühingu nimi ja äriregistri kood või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutseva advokaadi äriregistri kood ning advokaadibüroo aadress, sidevahendid ja tööaeg
- advokatuuri liikmeks saamise aeg
- advokaadi kutsenimetus ja selle omandamise aeg
- märke advokatuuri kuulumise peatumise kohta
- advokatuurist väljaarvamise või väljaheitmise aeg ja alus.

Praktikas ei kuvata kodulehel advokaadi registrinumbrit (liikmenumbrit) ning advokatuurist väljaarvamise või väljaheitmise aega ja alust, osalt süsteemi funktsionaalsuse puudumise tõttu.

Kui võtta suund Ametlikes Teadaannetes teadete avalikustamise kohustuse kaotamiseks, tuleb analüüsida:

- milliseid AdvS § 21 lg-s 2 nimetatud andmeid on tõesti põhjendatud veebilehel avaldada
- kas on põhjendatud veebilehel avaldada neid andmeid, mis on senini otseselt vaid Ametlike Teadaannete regulatsiooniga kaetud (kutsetegevuse taastamine ja liikmesuse taastamine, kutsetegevuse peatamine)
- kui kaua on põhjendatud andmeid veebilehel avaldada (nt nõuete aegumise tähtaja vm järgi, samas tuleb andmete avaldamisel arvestada IKÜM artiklis 5 nimetatud põhimõtteid isikuandmete töötlemise osas)
- millisel viisil saab vajadusel teavet andmete osas, mida enam ei avalikustata (nt õigustatud huvi tõendamisel teabenõudega advokatuurilt)

3. Advokatuuri ettepanek

Eeltoodust tulenevalt teeb advokatuur ettepaneku AdvS § 23 lg-t 4, § 35 lg-t 6, § 38 lg-t 5 ja § 66 lg-t 5 muuta viisil, et Ametlikes Teadaannetes avaldamine asendatakse advokatuuri veebilehel avaldamisega.

Oleme valmis koostöös Justiitsministeeriumiga analüüsima käesolevas memos tõstatatud küsimusi.